

VARMISTIN

Päijät-Hämeen maakuntajoukkojen lehti 2/24

Estonian Sniper
Competition 2024

Huoltovarmuus ja
PHTURVA

Historiaa tähtäinten läpi katsottuna:
FN Browning M1900

*Viileitä tunnelmia kesän keskelle
maaliskuisesta hiihtomarssisuorituksesta.*

VARMISTIN

VARMISTIN on Päijät-Hämeen maakuntajoukkojen lehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Seuraava numero ilmestyy syyskuussa 2024. Aineisto sitä varten on toimitettava 30.8.2024 mennessä.

ISSN 2242-4679 (painettu)
ISSN 2737-2685 (verkkójulkaisu)

Päätoimittaja

Jenni Paasio
jenni.paasio@maakuntakomppania.fi

Mainokset

Varmistin ry
Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen tukiyhdistys
Päätoimittaja Jenni Paasio
jenni.paasio@maakuntakomppania.fi

Jäsenrekisteriasiat

jasenasiat@varmistin.fi

Yhdistyksen posti

Varmistin ry, PL 182, 15101 Lahti

Päijät-Hämeen Maakuntakomppania

PL 5, 15701 LAHTI
Käyntiosoite Hämeen aluetoimisto, Kirkkokatu 12
0299 484 190 (ma-pe virka-aikana)

VMP-upseeri

Eero Virtanen
eero.virtanen@mil.fi

Alueupseeri

kapteeni Timo Matilainen
0299 484 122
timo.matilainen@mil.fi

Päivystäjä

0299 484198
paivystaja@phmaakk.fi

Painopaikka Padasjoen kirjapaino

Kuvat kannessa, infisivulla ja sisällyssivulla:
Jenni Paasio, Timo Vento ja Jaana Rytönen

VARMISTIN RY
www.varmistin.fi
www.facebook.com/varmistin
twitter.com/varmistin
[@varmistin](https://www.instagram.com/varmistin) [#varmistin](https://www.instagram.com/varmistin)

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAKUNTAKOMPPANIA
www.maakuntakomppania.fi
www.facebook.com/phmaakk
www.instagram.com/phmaakk
[@phmaakk](https://www.instagram.com/phmaakk) [#phmaakk](https://www.instagram.com/phmaakk)

Estonian Sniper Competition 2024.

VARMISTIN NRO 2

17.6.2024

16. vuosikerta

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Päätoimittaja 4

Puheenjohtaja 5

MKJ 6

Aluetoimisto 7

Hiihtomarssi 10

Estonian Sniper Competition 12

PHTURVA 15

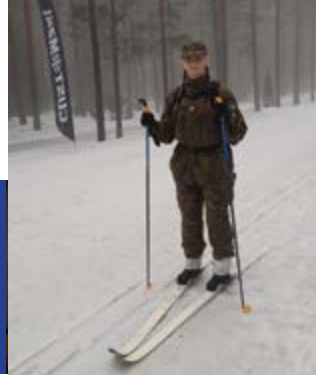
Historiaa tähtäinten
läpi katsottuna 16

17-19TOU24 VEH 18

Blue Nail 20-22

Resilienssi – osa 2 23

PÄÄTOIMITTAJA

Ylpeydellä saan taas esitellä valmiin Varmistin-lehden, olkaapa hyvä! Tarjolla on jälleen laaja kattaus niin kotimaisista kuin ulkomaistakin toimintaa, historiaa ja tätä päivää. Varmistimen ja maakuntajoukkojen jäsenet ovat kiertäneet erilaisissa harjoituksissa, joihin melkein pääsee osalliseksi seuraavien sivujen kautta.

Oikeasti osallistumaan pääsee monellakin tavalla. Varmistimen jäsenillä on mahdollisuus jokaviikkoisiin ammuntoihin Hälvälässä tai ampumaluolalla. Maakuntajoukkoihin sitoumuksen tehneillä on mahdollisuus osallistua sekä PV:n että MPK:n järjestämään koulutukseen, ja toki osa MPK:n kurseista sopii muillekin. Osaan ei pääse kuin kutsuttuna, tästä hyvänä esimerkkinä Viron kansainvälinen sotilastarkka-ammuntakilpailu, jonka tapahtumista pääset lukemaan sivulta 12 alkaen. Älä unohda tulevia harjoituksia: listaus niistä löytyy lehden loppupuolelta.

Nyt nautitaan kuitenkin kesästä ja kesälomista. Minulle tämä lehden tekeminen näin kesäkuun alussa on jo muodostunut perinteiseksi loman aloituspuuhaksi. Rankka lukuvuosi jää jälleen pikkuhiljaa taustalle ja pois mielestä, kun saan keskittyä lehden tekemiseen rauhassa. Toukuun helteet ovat ehkä hellineet osaa lukijoista, mutta ainakin minulle ne ovat tuottaneet lähinnä tuskaa. Lehden taittomalleja tehdessäni katselin melkein kaiholla maaliskuisen hiihtomarssin kuvia, vaikka silloinkaan kelit eivät todellakaan hellineet ainakaan hiihtäjiä. Vetsistä hiihdoista lisätietoa alkaen sivulta 10. Yllä olevan kuvan otti Anne Kohvakka noin puolivälissä marssia, juuri ennen vesisateen alkamista...

Hyvää kesää kaikille Varmistin-lehden lukijoille!

Jenni

jenni.paasio@maakuntakompania.fi

Osallistu turvallisuuden tekemiseen.

Liity henkilöjäseneksi.

Varmistimen henkilöjäsen saa kotiinsa tai sähköpostiinsa Varmistin-lehden, jossa tuettavan joukon toiminta tulee eläväksi. Varmistin on myös ampumaseura, jolla on rata- vuoroja ja koulutusta. 35 euron jäsenmaksusta jäävä tuotto-osuus käytetään muiden varojen tapaan tukemiseen. Liity verkossa: varmistin.fi - Jäsenlomake.

Liitä yrityksesi tai yhteisösi kannatusjäseneksi.

Kannatusjäsenmaksu on 100 euroa tai vapaavalintainen suurempi summa. Se käytetään suoraan tukeen. Kannattajajäsenet saavat Varmistin-lehden ja halutessaan sähköisen tai painetun merkin osoitukseksi tuesta. Liity verkossa: varmistin.fi - Jäsenlomake. Kannatusjäsenmaksu laskutetaan antamaasi osoitteeseen.

Varmistin ry. voi sääntöjensä mukaan vastaanottaa rahatai tavaralahjoituksia tahoilta, jotka sitoutuvat yhdistyksen sääntöjen mukaiseen varojen käyttöön, tai perintöjä tahoilta, joiden tiedetään hyväksyneen yhdistyksen tarkoitukset. Tavaralahjoitusten tulee olla tuettavan joukon käyttöön sopivia, sillä yhdistyksellä ei ole edellytyksiä tavaran myyntitoimintaan.

KERÄYSTIEDOT

Tilinumero IBAN FI21 4212 0010 3108 58, BIC ITELFIHH
Rahankeräyslavan saaja ja toimeenpanija: Varmistin ry.
Rahankeräyslavan myöntäjä: Poliisihallitus
Luvan numero: RA/2022/249 (21.2.2022)
Keräyksen toimeenpanoaika: 21.2.2022–

Kerätyillä varoilla tuetaan vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta erityisesti Päijät-Hämeen maakuntajoukon jäsenten osaamista kehittäen. Varoilla tuetaan maakuntajoukon kouluttajien ja asiantuntijoiden osallistumista maksullisiin kouluttaja- ja muita oikeuksia antaviin koulutuksiin sekä osaamista kehittäviin koulutuksiin, maksetaan kutsuttujen ulkopuolisten kouluttajien palkkioita. Varoilla hankitaan koulutus- ja koulutuksessa tarvittavaa välineistöä ja tarvikkeita. Varoja voidaan käyttää myös maakuntajoukon koulutuksen tarvitsemien palvelujen, esimerkiksi tietotekniikka- ja televiestintäpalvelujen sekä tilapalvelujen, hankkimiseen.

VARMISTIN

Puheenjohtajan liipaisinsormesta

Se tunne, kun tulet valituksi asiakkaaksi, jota ei palvelu. Onko se mahdollista 2020-luvulla? Näin kävi yhdistyksellemme, kun taloushallinnon ja verkkokaupan palvelut tuottanut Holvi ilmoitti, että nykyisten käyttöehtojen mukaan kansalliseen puolustukseen liittyvät yhdistykset ovat sopimattomien asioiden joukossa, ja palvelut loppuvat kesäkuussa. Vanhoilla ehdoilla perustettu asiakkuus ei saanut armoa tilikauden loppuun tai puoleen väliin. Varmistimen suunnitelmat poikkeusoloja varten, jolloin rahaliikenne tulee varmentaa eri yhteyksin, sai äkkilähdön toteutukseen. Uusi verkkokauppa, uusi rahaliikenne, uusi taloushallinto, aikaa 2 kuukautta, saa suorittaa. Ja mehän suoritamme.

Kesäkuussa on uusi verkkokauppa, maksuliikenne toimii luotettavan tahon toimesta, ja kirjapitokin on järjestynyt. Raportoidaan kolmosnumerossa miten meni. Tähän projektiin liittyen muistutus viime numerossa olleista avoimista pesteistä, rahastonhoitaja ja verkkokauppavastaava. Kumpikaan positio ei edellytä osaamista itse asiasta, mielenkiinto asiaa kohtaan ja pieni perehdytys riittää. Hommat sopivat jollekin joka haluaa esim. perehtyä talouteen ja verkkokauppaan. Toki asiallisella taloudellisella tolalla oleva yhdistys voi lopettaa verkkokaupan ja jättää pari tuhatta euroa vuodessa tuottoja ottamatta, ja ostaa parilla tonnilla taloushallinnon palvelut. Toistaiseksi tuollaisia ei ole suunnitelmassa, kunhan murisen.

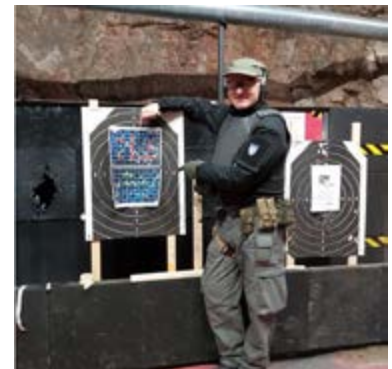
5.10. järjestetään Päijät-Hämeen maanpuolustuspäivä LABin kampuksella Lahden Mukkulassa, eli sama paikka kuin viimeksi. Päivän seminaari keskittyy energiamurrokseen ja sen vaikutuksiin niin yhteiskunnassa kuin puolustusjärjestelmässä. Illalla on ratsuväen gaala, jota tahdittaa THE Kaartin soittokunta ja kevyemmät soinnut tarjoaa VMTK-bändi. Merkatkaa kalenteriin, liput tulevat myyntiin uuteen verkkokauppaan kesän aikana. Viimeksi oli todella

hyvä päivä ja mukava gaala, samaa tavoitellaan ja vähän paremmaksi tuunattuna.

Kesähelteitä suojaan pääsee Varmistimen ampumaluo- laan. Lämpötila miellyttävä, kosteusprosentti korkeahko. Kesän ajan Hälvälän pitkät radat ja tilannerata ovat remon- tissa, joten vakiovuorot ammutaan luolassa.

Huhtikuussa oli oikein onnistunut Huhti-Hälvä harjoitusko- konaisuus Hälvälässä ja Padasjoella. Monta hyvää kurssia maakuntajoukoille ja muille reserviläisille. Itse olin kertaa- massa taistelua rakennetulla alueella. Puolen vuoden har- joittelutauko sotilaallisesta toiminnasta ja juuri päättynyt kolmen kuukauden "VMTL" tuntuivat iltasella, kun päivän oli 15 kilon rojujaan kantanut. Kesä ja säännölliset reppu- marssit tulevat tarpeeseen. Olisiko muuten marssiseuraa tarjolla? Signalista löytyy Varmistimen reippailijat -ryhmä liikunnan iloista ja kiloista kiinnostuneille. Kynnys on matala tai olematon. Hälvästä kun mainitsin, niin syyskuussa jär- jestetään Syys-Hälvä ja marraskuussa Marras-Hälvä. Kurs- sitarjonta molemmissa tulee olemaan kattava. Erityinen suositus osallistua panssarintorjuntakurssille: kansalais- taidoksi lueteltava asia. Hälvä-harjoituksissa on kurseja, jotka on kohdistettu jollekin tietylle poru- kalle sekä lähes kai- kille avoimia kurse- ja. Maakuntajoukon jäsenenä tarjonta on laajempi.

*Maanpuolustus-
terveisin,
Timo Wallenius,
puheenjohtaja*

Varmistin ry.

www.varmistin.fi

jasenasiat@varmistin.fi

Operaatiolakimies varmistaa, että pataljoona toimii lain mukaan ja hyödyntää lain mahdollisuudet

Suomessa perustuslaki määrää, että julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Oikeusvaltioperiaatteen määrittävän perustuslain toisen pykälän kolmannen momentin mukaan ei edes riitä, että kaikessa julkisessa toiminnassa pitää noudattaa lakia: kohdan mukaan lakia ”noudatettava tarkoin”.

Tämä vaatimus koskee luonnollisesti myös Puolustusvoimia, oli tilanne mikä tahansa, ja Puolustusvoimat noudattaa aina lakia toiminnassaan. Samalla oikeusvaltioperiaate edellyttää, että Puolustusvoimien tehtävien niiden toteuttamisen edellyttämän toimivallan on aina löydyttävä laeista. Siksi Puolustusvoimissakin tarvitaan paljon juridiikan asiantuntijoita, jotka tukevat päätöksentekoa ja toimintaa omalla asiantuntemuksellaan. Merkittävä osa näistä juridisista asiantuntijoista on reserviläisiä, jos ja kun tarve niin vaatii.

Paikallispataljoonan esikunnassa juridisesta osaamisesta huolehtii operaatiolakimies. Operaatiolakimies toimii pataljoonan komentajan tukena ja ylipäänsä pataljoonan toiminnan tukena niin, että pataljoonan toiminta kaikissa tilanteissa vastaa lain vaatimuksia. Kaikissa tilanteissa tarkoittaa tässä yhteydessä varsin laajaa mahdollisten eteen tulevien toimintaympäristöjen kirjoa: paikallispataljoonan toiminnassa voidaan äärimmillään joutua käyttämään tappavaa voimaa tai muuten toimimaan tavoilla, jotka esimerkiksi puuttuvat keskeisiin perus- ja ihmisoikeuksiin. Sellaisissa tilanteissa on sekä toimivien joukkojen että yhteiskunnan kannalta syytä varmistua huolellisesti ja tarkasti siitä, että toiminta on laillista. Toisaalta lain tuntemusta vaaditaan silloinkin, kun toiminta vaatii vaikkapa taajama-alueella ja ihmisten piholla tai yritysten rakennuksissa toimimista.

Operaatiolakimiehen toiminnan viitekehys on siis laaja. Viranomaisten yhteistoiminta vaatii paljon juridista työtä niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissa. Jo pataljoonan perustoiminta voi vaatia juristin asiantuntemusta esimerkiksi tiestön tai kiinteistöjen käytön osalta. Oman lukunsa muodostavat tietysti reserviläisten ja varusmiesten oikeudet ja velvollisuudet. Jo normaalioloissakin voidaan tehdä myös jo paljon tilanteen edellyttämiä toimia, joiden lainmukaisuus on jatkuvasti selvitettävä ja varmistettava. Jos normaalioloista joudutaan siirtymään poikkeusoloihin ja valmiuslain mukaisesti toimivaltuuksiin, on juristin oltava jälleen tilanteen tasalla, samoin jos puolustustila saatetaan voimaan ja ryhdytään soveltamaan puolustustilalain toimivaltuuksia. Näissä tilanteissa viranomaisten toimivalta kasvaa, mutta esimerkkinä juristin kannalta olennaisesta pohdinnasta on se, ettei lisätoimivaltuuksia saa käyttää,

jos tavoite on saavutettavissa lievemmin toimivaltuuksin. Toiminnan on aina ja kaikissa tilanteissa oltava aina lainmukaista, mitä operaatiolakimies on omalta osaltaan varmistamassa.

Hyvällä operaatiolakimiehellä on valmiudet tunnistaa, mitä erilaiset toimivaltuudet tarkoittavat, mitä ne ovat ja kenellä on oikeus niitä käyttää. Operaatiolakimies siten osaltaan varmistaa myös sen, että pataljoonassa osataan täysimääräisesti hyödyntää ja käyttää lainsäädännön kussakin tilanteessa suomia mahdollisuuksia tarkoituksenmukaisella ja kestäväällä tavalla. Näin operaatiolakimiehen rooli nivoutuu myös olennaisesti pataljoonan toiminnan suunnitteluun ja johtamiseen muutenkin kuin vain toiminnan valvojana tai tehtävän suorittamisesta sivussa olevana neuvonantajana. Operaatiolakimies tunnistaa oikeudelliset kysymykset ja antaa panoksensa siihen, että pataljoona toimii hyvin ja kaikkia laillisia mahdollisuuksiaan hyödyntäen aina komppanian ja yksittäisen taistelijan tasoa myöten. Tehtäväkenttä voi jälleen olla laaja: siviiliväestön suojelemisen vaatimuksista muuttuviin viranomaisten toimivaltuuksiin, terroristien ja tunnuksettomien valtiollisten joukkojen välisestä rajanvedosta kiinteistönomistajalle maksettaviin vahingonkorvauksiin. Kun operaatiolakimies on ikään kuin pataljoonan komentajan oikeudellinen neuvonantaja, on selvää, että operaatiolakimiehellä on myös iso vastuu komentajan toimintakentän ja vastuuden seuraamisessa.

Komppanioiden ja taistelijoiden tasolla operaatiolakimiehen työ näkyy esimerkiksi siitä, että taistelijat tuntevat sodan oikeussäännöt ja osaavat soveltaa niitä oikein. Samoin yksittäisen taistelijan on tunnettava esimerkiksi voimankäytön säännöt tai hallittava esimerkiksi kulttuuriperinnön suojelemisen säännöt. Pataljoonassa operaatiolakimies on viimekätisesti se, jolla on näissä asioissa juridisesti paras asiantuntemus, ja siten osansa myös siinä, miten asioita koulutetaan joukoille ja aina yksittäisille taistelijoille asti. Toisaalta taas yksittäisen taistelijan ja pataljoonan välisessä suhteessa voi tulla eteen juridisia kysymyksiä, joissa tarvitaan lakimiehen osaamista.

Operaatiolakimieheltä vaaditaan yleensä ottaen juristin koulutus. Erikoistumisalalla ei kuitenkaan sinänsä ole väliä, koska tehtävässä eteen tuleva toimintakenttä on joka tapauksessa laaja. Eduksi voi yhtä hyvin olla perehtyminen hallintoon kuin kiinteistöjä koskevaan lainsäädäntöön. Asianajajana toimiminenkin antaa valmiuksia operaatiolakimiehen tehtävään. Puolustusvoimat joka tapauksessa kouluttaa ja harjoituttaa lakimiehiään. Olennaista on tietysti

osata juristin perusasiat, oikeusoppi ja oikeuslähdeoppi, ja kyky toimia sotilasorganisaatioissa. Jos tehtävä kiinnostaa, omasta osaamisesta kannattaa vinkata vaikkapa aluetoimistoon. Oman osaamisen päivittäminen väestötietojärjestelmään auttaa myös.

Melko suurella varmuudella voi sanoa, ettei reserviläisjuristien tarve tule tulevaisuudessa ainakaan laskemaan. Tar-

vetta on niin paikallispataljoonan tasolla kuin siitä ylöspäin. Lisääntyvä kansainvälinen toimintakin laventaa entisestään juristien toimintakenttää ja kasvattaa lainoppineiden taitelijoiden tarvetta.

*Lähde: Maavoimien esikunta
Teppo Koskinen (toim.)*

ALUETOIMISTO

Uutta väkeä aluetoimistolla

Tervehdys,

Siirryin Kaartin Jääkärirykmentistä Hämeen aluetoimistolle 1.2.2024. Olen 35-vuotias ja asustelen Lahdessa. Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu tällä hetkellä talon rakentaminen ja toivottavasti taas tulevaisuudessa kuntoliikunta, metsästys ja kalastus.

Sotilasurani aloitin kadettikoulun jälkeen Karjalan Prikaatissa, josta siirryin Kaartin Jääkärirykmenttiin. Perusyksiköissä olen saanut toimia kaikissa tehtävissä joukkueen kouluttajasta komppanian päällikköön aselajeina tiedustelu, sotilaspoliisi ja kaupunkijääkäri. Viimeisenä tehtävänä ennen aluetoimistoon siirtymistä toimin valmiusyksikön päällikkönä. Perusyksikön ulkopuolelta on hankittu kokemusta joukko-osaston operatiiviselta osastolta ja sotilaallisen kriisinhallinnan osalta Afrikasta, Malista.

Siirron seurauksena on hienoa päästä näkemään paikallisjoukkoja ja aktiivista reserviläis-toimintaa. Nähdään kentällä!

*Kapteeni
Juho Hannonen
PSPR/HÄMÄLTSTO/
OPSEKT
0299484111
juho.hannonen@mil.fi*

Heips, olen Henna Arrenius ja aloitin asevelvollisuussihteerinä 1.1.2024 Hämeen aluetoimistossa Lahdessa. Olen työskennellyt yli 25 vuotta henkilöstöhallinnon eri tehtävissä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Työtehtäväni henkilöstöhallinnon saralla ovat liittyneet sihteerin-, assistentti- ja esihenkilötehtäviin. Koulutukseni ja lukuisat kurssit tukevat edellä mainittuja tehtäviä. Viimeiset reilut 12 vuotta työskentelin sosiaali- ja terveydenhuollossa Päijät-Hämeen keskussairaalassa, Harjun Terveys Oy:ssä ja Mehiläinen Oy:ssä Helsingissä.

Asun Hollolassa aviopuolison ja nuoremman lapsemme kanssa. Esikoinen vieraillee karvaisten ”lapsenlapsien” kanssa meillä usein. Koirulit ovat vieneet sydämemme ja heidän kanssaan ”joutuu” reippailemaan ja muutenkin ne ovat tuoneet elämäämme uutta sisältöä sekä iloa. Harrastuksiini kuuluvat matkailu ja moottoripyöräily. Ei pidä myöskään unohtaa läheisimpiä ystäviä ja heidän perheitään, joiden kanssa olemme tunteneet jo vuosikymmeniä. Elämässäni tärkeimmät asiat ovat juurikin perhe ja läheiset sekä heidän hyvinvointinsa.

Puolustusvoimista minulla ei ole aiempaa työkokemusta, mutta olen innolla uutta oppimassa ja koen, että olen istunut joukkoon erittäin hyvin. Hämeen aluetoimistolla on hyvä yhteishenki ja apua saa aina, kun sitä tarvitsee. Alana puolustusvoimat on erittäin mielenkiintoinen, opettavainen ja antoisa.

Kesän lämpöä odotellessa
Henna Arrenius

Hämeen aluetoimiston päällikkö vaihtui 1.4.2024 alkaen

Tervehdys Varmistin-lehden lukijat,

olen everstiluutnantti Sami Liukkonen ja aloitin Hämeen aluetoimiston päällikön tehtävässä 1.4.2024. Olen kotoisin Lahdesta, jossa olen myös asunut koko ikäni. Varusmiespalveluksen suoritin Hämeen rykmentissä sotilaspoliisijoukkueen johtajana vuosina 1996-1997.

Upseerin tutkinnon suoritin Maanpuolustuskorkeakoulussa 84. kadettikurssin jalkaväkijoina (panssarintorjuntaopintosuunta) vuosina 1997-2001. Ensimmäiset yhdeksän vuotta (2001-2010) palvelin Hämeen rykmentissä: Hämeen ratsujääkäripataljoonassa, Huoltokoulussa ja rykmentin esikunnan henkilöstöosastolla. Vuosina 2010-2011 toimin Maanpuolustuskorkeakoululla SK- ja SM-kurssien huoltotaktiikan opettajana. Yleisesikuntaupseerikurssin suoritin vuosina 2011-2013, jonka jälkeen palvelin Maavoimien esikunnassa suunnitteluosastolla vuosina 2013-2015 ja Pääesikunnan logistiikkaosastolla vuosina 2015-2019 huollon ja logistiikan strategisen ja operatiivisen suunnittelun tehtävissä. Vuonna 2019 tieni vei Valtioneuvostoon, jossa palvelin Puolustusministeriössä Resurssipoliittisella osastolla kansainvälisen puolustusmateriaaliyhteistyön ja kotimaisen puolustusteollisuuden vienninedistämisen parissa vuoden 2021 loppuun asti. Vuosina 2022-2024 toimin Utin jääkärirykmentissä - Puolustusvoimien erikoisjoukkojen tukielementin - Tukipataljoonan komentajana. Taustani on siis jalkaväessä, mutta vuoden 2005 jälkeen työtehtäväni ovat pääosin liittyneet huoltoon ja logistiikkaan eri johtamistasoilla.

Suurella innolla ja mielenkiinnolla otin Hämeen aluetoimiston päällikön tehtävän vastaan ja luonnollisesti oli hienoa palata 14 vuoden kierron jälkeen kotiseudulle "kasvattajaseuran" väriin. Uskon, että koulutustastani, aiemmissa tehtävissä hankitusta osaamisesta ja toimintaympäristön tuntemuksesta on hyötyä nykyisessä tehtävässäni.

Aluetoimistojen tehtäväkenttä on monipuolinen sekä alueellisesti ja paikallisesti merkittävä. Asevelvollisuuslain mukaisesti aluetoimistojen yhtenä päätehtävänä on suunnitella ja johtaa sotilaallista maanpuolustusta alueellaan. Tähän liittyy olennaisena osana paikallispuolustuksen valmistelut, kaikkien alueella toimivien Puolustusvoimien joukkojen toiminnan yhteensovittaminen ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa. Laaja-alainen ja tiivis yhteistyö muiden viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa on keskiössä kokonaisuusmaapuolustuksen näkökulmasta ja paikallispuolustuksen toteuttamisessa.

Uutena paikallispataljoonan komentajana jo muutaman kuukauden havainnoinnin perusteella on hienoa todeta, että Päijät-Hämeessä paikallispuolustus on hyvässä iskussa! Vapaaehtoisvoimin on tehty laadukasta työtä paikallis-

pataljoonan suorituskyvyn kehittämiseksi, ja työ jatkuu. Paikallispataljoonan reserviläisten aktiivisuus, motivaatio ja osaaminen ovat erittäin korkealla tasolla ja kehityshakuisuus on silmiinpistävä. Tämä on näkynyt hyvin myös vapaaehtoisiin harjoituksiin ja omaehtoiseen harjoitteluun osallistumisen aktiivisuudessa.

Valmiuden ylläpito ja paikallispuolustuksen kehittäminen ovat painopisteitä lähivuosina. Paikallisjoukkojen organisointia kehitetään, ja niiden vastuut laajenevat entisestään. Reserviläisten osaamista kehitetään suunnitelmallisesti kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa, MPK:n SOTVA-kursseilla sekä omaehtoisella harjoittelulla. Paikallispuolustuksen suorituskyky nojaa vahvasti reserviläisten varaan, joten reserviläisten siviili-osaamisen hyödyntämiseen ja vapaaehtoisten rekrytointiin täytyy panostaa jatkossa entistä enemmän.

Harjoitustoiminnan osalta kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset on kyetty kuluvana vuonna toteuttamaan suunnitelman mukaan. Näiden harjoitusten merkitys paikallispataljoonan suorituskyvyn kehittämiseksi on olennainen, joten niiden sisällöt ja laadukas toteutus pitää varmistaa. Paikallispataljoonan loppuvuoden tärkein tapahtuma on syyskuussa toteutettava PAPU224-harjoitus, joka on samalla koko vuoden tärkein tapahtuma. Harjoituksen keskeisiä teemoja ovat johtaminen ja tilannekuvan muodostaminen sekä osallistuvien joukkojen suorituskyvyn nostaminen.

Toimivan paikallispuolustuksen ohella maanpuolustustyön merkitys kansalaisten ja yhteistoimintaosapuolten maanpuolustustahdon vahvistamiselle on tärkeä. Maanpuolustustapahtumat jatkuvatkin tiiviisti kesän aikana. MilJazz-kesäkiertue saapuu jälleen Lahden Pikku-Vesijärvenpuistoon tiistaina 11.6. Monipuolisen musiikki-tarjonnan lisäksi tapahtumassa nähdään Ilmavoimien HN-esityslento. Padasjoen sahtimarkkinoiden yhteydessä lauantaina 6.7. järjestetään maanpuolustustapahtuma, jossa on mahdollisuus tutustua maavoimien karkisuorituskykyihin. Heinäkuun päätteeksi vietetään Ilomantsin taisteluiden muistopäiviä 26.-28.7.

Onnittelen kaikkia 4.6. ylennettyjä ja palkittuja ja toivottan kaikille Varmistimen lukijoille aurinkoista kesää!

Yhteistyöterveisin,
*Everstiluutnantti
Sami Liukkonen*

ENERGIAMURROS

Päijät-Hämeen MAANPUOLUSTUSPÄIVÄ 5.10.2024

Päijät-Hämeen maanpuolustuspäivä 2024 keskittyy energiamurroksen vaikutuksiin yhteiskunnalle ja yritysten varautumiselle.

LUT-yliopiston Lahden kampuksella lokakuussa järjestettävän energiamurrosseminaarin ohjelmassa aiheina ovat mm. energiamurroksen vaikutukset logistiikkajärjestelmiin ja koko energiaketjun toimivuuteen, liikenteen sähköistymisen käytännön vaikutukset sekä hajautettu sähköntuotanto. Ohjelmassa kuullaan mm. Lahti Energian, Fingrid Oyj:n, Patria Oyj:n, Kempower Oyj:n sekä Puolustusvoimien näkökulmia energiateollisuuteen ja energiamurrokseen.

Maanpuolustuspäivän iltana järjestetään perinteinen Maanpuolustusgaala, jossa pääesiintyjänä on Kaartin soittokunta.

Päivittyvä info ja ilmoittautumiset:
www.varmistin.fi/maanpuolustuspaiva

Järjestäjät

Hämeen Ratsurykmentin Säätiö sr, Lahden Teollisuusseura, LUT-korkeakoulu, MPK Lahden koulutuspaikka, Puolustusvoimat Hämeen aluetoimisto, Päijät-Hämeen Maanpuolustusyhdistys ry, Päijät-Hämeen Reservipiiri ja Varmistin ry.

Vetinen maaliskuun hiihtomarssi

Ensimmäinen tälle talvelle merkitty hiihtomarssi peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Itselläni ilmoittautuminen jäi tekemättä silloisten kovien pakasten vuoksi. Ehkäpä joillain muillakin. Ainoa tälle talvelle toteutunut hiihtomarssi alkoi harmaana maaliskuun lauantaina kahdeksan taistelijan voimin. Naisten osuus joukosta oli yllättävänkin suuri; meitä oli mukana kolme.

Aamulla herätessäni olin katsonut latutilanteen ja hieman harmissani joutunut toteamaan, että Hollolan puolen ladut oli ajettu viimeksi keskiviikkona ja Lahden ladut torstaina ja perjantaina. Ei siis tuoretta baanaa...

Kelikin oli plussalla, ja sateiden vaikutuksesta osa lumesta oli jo ehtinyt sulaa pois. Lähdimme kuitenkin varustekuittausten ja suksien ja siteiden välppäämisen jälkeen hiihtämään Hälvälän maastoon. Hankikanto oli mennyttä, joten suksi upposi välillä syvälekin hankeen, ja jossain kohdissa oli pakko siirtyä tien reunaan. Hiekoitetulle alueelle. Hiihtomarssi kirjaimellisesti suksilla astellen eikä suinkaan hiihtäen. Lopulta pääsimme kuitenkin virallisille laduille, jotka huonosta kunnostaan huolimatta olivat huima parannus alkumatkaan.

Jotain muutakin hyvää oli ajamattomissa laduissa; Puolustusvoimien sukset eivät yleensä mahdu latu-uraan, mutta tällä kertaa hieman sulaneet urat olivat leventyneet niin paljon, että suksi sopi siihen erittäin hyvin. Pienet risut ja männynkävytkään eivät haitanneet etenemistä. Tosin joissain kohdissa oli niin paksu peitto havunneulasia, että suksi tökkäsi kivasti vauhtia hidastaen, kuin muistuttaen, ettei tässä tarvitse mitään nopeusennätyksiä tehdä.

Kohtasimme Hollolan puolella kaksi hiihtäjää, jotka olivat uskaltaneet lähteä kokeilemaan latujen kuntoa, mutta muutoin vastaantulijoita ei juuri ollut. Ei mitenkään yllättävää, sillä mietiskelin itsekkin, että enpä olisi näillä laduilla halunnut välttämättä hiihdellä.

Pidimme Tiiristuvalla tauon, joka tuli tarpeeseen alkumatkan ollessa kovin hikinen. Osa riisui ylimääräisiä vaatekerroksia ja osa viilenteli oloaan tauon aikana muutoin. Ikäväksi yllätykseksi varmistui samalla, ettei Tapanilan hiihtomaja ollut auki kyseisenä päivänä. Muutama porukastamme oli nimittäin varautunut siihen, että siellä olisi päässyt paluumatkalla syömään. Toisaalta kelin ollessa sellainen kuin oli, yllätys ei ollut kovin suuri, sillä kävijät olisivat saattaneet olla harvassa.

Latukarttojen mukaan Hollolan puoli oli tyydyttävässä kunnossa ja Tapanila huonossa kunnossa. Hiihtomarssin edetessä jouduin kuitenkin toteamaan, että tilanne oli juuri päinvastainen. Havunneulaset vähenivät ja ladut olivat paremmassa kunnossa. Etenkin, kun pienen Tapanilan hiihtomajalla pidetyn tauon jälkeen suuntasimme ensilumenladulle, joka taisi olla ainoa ajettu pätkä tällä reissulla. Tapanilan maastoissa näkyi muutamiakin muita hiihtäjiä, mutta ensilumen ladulla oli muihin latuihin verrattuna ihan ruuhkaa. Tosin hyvään ja kauniiseen hiihtokeliin verrattuna ruuhka-sana on liioiteltu.

Ensilumenladun lenkkiä kiertäessämme alkoi tihkuttaa vettä. Joku meni sitten sanomaan, että onneksi ei tämän enempää sada, ja sehän riitti. Sen jälkeen nimittäin alkoi sataa. Ja ihan kunnolla. Ei mennyt kauan, että olo oli aika kostea. Päästessämme takaisin hiihtomajalle kaikki olivat enemmän tai vähemmän märkiä. Pidimme katoksen alla evästauon, joka jäi melko lyhyeksi, sillä paikoillaan ollessa alkoi tulla hieman jo kylmä. Olin varmuuden vuoksi ottanut kuivat hanskat, sukat ja paidan mukaan, mutta sade ei näyttänyt hellittämisen merkkejä, joten totesin vaihtamisen tässä vaiheessa olevan täysin turhaa.

Hiihdimme Messilän kautta Tiirismaalle, jossa koecilimme erilaisia uravaihtoehtoja. Pyrimme välttämään jyrkimmät mäet jäisyyden vuoksi, mutta se johti meidät ojasta allikkoon lähes kirjaimellisesti. Eräskin pätkä oli täysin vetinen ja veden alla oli pelkkää jäätä. Varsinaista vesihiihtoa siis. Toisaalta onneksi jaloissa oli kumisaappaat, niin lätäköt eivät haitanneet.

Palasimme pienen kiertoreitin jälkeen latu-uralle ja suuntasimme Finlandia-reitille. Latu oli monessa kohdassa jopa hyvässä kunnossa. Mitä nyt hevosilta jääneitä miinoitteita oli useammassa kohdassa keskellä uraa. Tässä vaiheessa sade oli jo hieman laantunut, joten eteneminen sujui suhteellisen leppoisasti. Olin vaihtanut Tiirismaan kohdalla käteeni kuivat hanskat, mutta muuten olin kerrastoa myöten vetinen. Onneksi liikkuminen piti lämpimänä.

Loppuvaiheessa alkoi kuitenkin veto hieman loppua ja sukki painaa, etenkin ylämäissä. Etenimme tasaita vauhtia takaisin Hälvälään ja olo oli lopussa kuin uitetulla koiralla. Loppumatkasta askelsimme taas kivisten kohtien yli kohti tauluvarastoa, jonka luona saimme viimein sukset pois jalasta. Palautusten jälkeen lähdimme kotia kohti, ja monella taisi ajatuksissa jo siintää lämmin sauna, itselläni ainakin.

Hälvälästä poistuessamme koimme kuitenkin vielä viimeisen vastoinkäymisen, kun Hälvälän portti oli-

kin kiinni ja lukossa. Soittoa Vennolle, joka oli vielä varusvarastolla laittamassa viimeisiä tavaroita paikoilleen... Siinä portilla sitten jonotimme kuin pienen talon porsaas märkinä autoissamme, kunnes Timppa tuli avaimineen paikalle ja päästi meidät pois alueelta.

Lonkankoukistajat olivat kokeneet kovia ja tuntuivat kipeiltä jo marssin aikana. Seuraavana päivänä löytyi paljon töitä tehneitä selän, olkapäiden ja käsien lihaksia.

Viime vuonna oli hyvä keli puoliväliin asti ja sen jälkeen alkoi sataa märkää lunta, joka tarttui suksenpohjaan (lue Varmistin-lehti 1/23), ja nyt oli vesikeli. Mitähän ensi vuonna saadaan? Kannattaa tulla kokeilemaan! Hiihtomarssit, kuten muutkin kurssit, löytyvät lähempänä ajankohtaa MPK:n koulutuskalenterista.

Teksti: Jenni Paasio

Kuvat: Jenni Paasio ja Erkki Vilja

Estonian Sniper Competition 2024

Viron puolustusvoimat muodostuu maavoimista (Maavägi), merivoimista (Merevägi), ilmavoimista (Õhuvägi) ja suoje-luskuntajärjestö Kaitseliitista. Virossa on asevelvolisuus. Varusmiespalveluksen pituus on kahdeksan tai 11 kuukautta, ja reserviläiset kutsutaan kertausharjoituksiin viiden vuoden välein. Viime vuosina asepalveluksen on suorittanut 30–36 % miespuolisesta ikäluokasta. Naisilla on ollut mahdollisuus suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus vuodesta 2013 lähtien. (Lähde: <https://mil.ee/en/reserve-force/>)

Kansainvälisen sotilastarkka-ammuntakilpailun majoituspaikkana toimi Viron maavoimien jalkaväkipataljoonan tukikohta Camp Jõhvi, joka sijaitsee nimensä mukaisesti historiallisen Jõhvin kaupungin läheisyydessä. Jõhvi on pieni koillisvirossa sijaitseva noin 10 000 asukkaan kaupunki. Kaupungista on matkaa Venäjän rajalle noin 50 kilometriä ja puhutuin kieli siellä onkin venäjä.

Pataljoona on osa maavoimien ensimmäistä jalkaväkiprikaatia ja sen ensisijainen tehtävä on kouluttaa mekani-soitua jalkaväkeä sekä siihen liittyvää panssarintorjuntaa. Kalustona pataljoonalla ovat pääosin MILAN2 sekä FMG-148 Javelin -panssarintorjuntaohjukset sekä Patria Pasi XA-188 -ajoneuvot. Jalkaväen tarkka-ammunnan aseina Virolla toimivat mm. suomalaisvalmisteiset Sako TRG 42 ja TRG M10 -tarkkuuskiväärit. Rynnäkkökiväärinä toimii usein LMT Defence ja pistoolina H&K USP 9mm.

Kilpailu on kutsukilpailu ja tällä kertaa partiollamme oli kunnia olla edustamassa suomalaista reservin tarkka-ammuntaosaamista. Varmistin Ry:n nimissä Suomea edustanut partiomme koostui ampujasta, spotterista sekä yhteysupseerina ja ensiapuvastaavana toimineesta huoltohenkilöstä. Yhteistä kisakokemusta nopeasti kasatulla partiolla ei ollut, mutta lyhyt yhteisharjoitus ennen matkaa osoitti, että yhteispeli toimii ja Suomessa sotilastarkka-ammunnassa on hyvin saatu jalkautettua yhtenäinen tapa toimia eri puolille maatakin.

Kilpailukutsu oli peruja Tanskassa 2023 vastaavissa kilpailuissa tapaamaltamme Viron puolustusvoimien tarkka-ampujakouluttajalta, joka piti arvossaan suomalaisten reserviläisten valmiutta käyttää omaa aikaa ja rahaakin maamme puolustamiseen. Liettuasta, Latviasta, Puolasta, Ranskasta, Tanskasta ja UK:sta saapuneet parit olivat kaikki palkattuja ammattisotilaita, mutta suomalainen harjoitellut reserviläinen on usein hyvin vertailukelpoinen ulkomaiseen ammattisotilaaseen verrattuna, joten kisamatkalle lähdettiin hyvillä mielin. Virosta oli ammattisotilaiden lisäksi saapunut yksi varusmiehistä koostuva kisapari.

Matka Viroon kävi helposti ja nopeasti pakettiauton ja autolautan voimin ja matkan kustannukset jäivätkin patruunoita lukuun ottamatta hyvin kohtuullisiksi. Perille saavuttiin sunnuntai-iltana, mutta tällöin ohjelmassa ei vielä ollut toimintaa. Koska kilpailu oli Viron puolustusvoimien kutsuma ja järjestämä koulutustapahtuma,

ei osallistujamaiden tarvinnut erillisiä kilpailumaksuja tai majoituskuluja maksaa. Varsin kelvollinen ruokakin tuli talon puolesta tarjottuna.

Maanantaina ohjelmassa oli aloitustilaisuus ja paikan esittely. Varomääräyksien läpikäynnin jälkeen lähdettiin tutustumaan 30 minuutin ajon päässä itärajalla sijaitsevaan Sirkalan taisteluampuma-alueeseen, jossa suoritettiin aseiden kohdistus. Maanantain ohjelma oli kevyt ja kiireetön.

Tiistaina aloitettiin varsinainen kilpailu heti aikaisin aamusta. Seitsemään suoritettuun rastiin kuului perinteistä "tarkkuusammuntaa" tauluun, haastavista asennoista suoritettuja rasteja, ampumajuoksun tyyppistä ammuntaa, sekä perinteisiä pitkän matkan "Jaster"-ammuntoja maastossa. Kauimmillaan maalit olivat noin 1200 metrin päässä ja kanjonissa kiemurtelevan tuulen arviointi tuotti välillä haasteita. Osassa rasteista maalit olivat vaikeasti havaittavia ja oikeat kohteet piti tunnistaa ja valita arvottujen maalikorrettien perusteella. Pitkä ja aurinkoinen kisapäivä yhdistettynä suureen määrään keskittymistä ja fysiikkaa vaativia rasteja piti huolen siitä, että illalla olo oli kaikkensa antanut. Neljäs sija ensimmäisen päivän jälkeen kuitenkin lämmitti mieltä ja tuotti jopa pieniä paineita.

Keskiviikon kisapäivä alkoi parimme kohdalla perinteisellä stalking- eli hiiviskelyrastilla. Mäntypuustoisessa harjumaastossa tuli etsiä vihollisen tukikohta ja valmistautua tuhoamaan se käskystä. Tehtävää vaikeutti merkittävästi vihollisen optiikalla, lämpökameroilla ja dronella suorittama tähytys. Maali löytyi ja paukkupatruunoilla ammuttu laukaus ei paljastanut partiotamme. Lopuksi maalialueella n. 550 metrin päässä sijaitsevia kohteita ammuttiin

kovilla patruunoilla. Keskiviikkona päästiin vetämään myös SRA-tyylinen pistooliammunta teräslevyjä kanniskellen. Uutta ja haastavaa oli myös kumiveneestä tuulisella vesistöllä suoritettu kiväärirasti. Keikkuva ja tuulesa ajelehtiva kumivene osoittautui haastavaksi alustaksi ampua. Päivä sisälsi pettymyksiä ja onnistumisia, mutta haastava se oli myös muille partioille ja sijoitus toisen kisapäivän jälkeen nousikin yhden pykälän sijalle kolme. Ajatus olla mitalikannassa kiinni nostatti edelleen jännitystä viimeiseen päivään.

Torstai oli viimeinen varsinainen kilpailupäivä. Päivän viisi rastia suoritettiin kelloa vasten täydessä varustuksessa juosten. Lähdimme ensimmäisenä liikkeelle, osin juosten, osin ripeästi kävellen. Rasteina päivässä oli ammuntaa toisen maailman sodan aikaisilla puoliautomaattikivääreillä 300 metrin päähän, liikkuvan Pasi XA-188:n kyydistä ammuntaa, SRA-tyyppinen pistoolirasti, PRS-tyyppistä maastorastia tiukkaa aikarajaa vastaan sekä panttivangin pelastusta viholliset tuhoamalla. Aurinkoinen päivä oli hieno ja hikinen. Rasteilla saatiin monta hyvää onnistumista, ja päivä meni kaikin puolin hyvin. Tosin hyvin se meni pahimmilla kilpakumppaneillammekin ja lopulta olimme Tanskan, Liettuan ja Latvian joukkueinen jälkeen kokonaiskilpailussa neljäs.

Yhteenvetona kisa oli upeasti järjestetty, ja tunnelma kisoissa ja vapaa-ajalla oli mukava ja rento. Iso osa partioista oli kisaillut useampaan kertaan ulkomailta ja yhteistietoja vaihdeltiinkin torstain illanistujaisissa tiheään, toiveissa päästä jatkossakin kilpailemaan ristiin eri maihin.

Teksti: Heikki Kultanen

Kuvat: Jaana Rytkönen

PHTURVA

Johanna Terva, Etelä-Suomen ELVAR-toimikunnan sihteeri, kirjoitti Varmistimen numeroon 1/2024 ja esitteli näkökulmia huoltovarmuudesta ja varautumisesta. Johanna nosti esille muun muassa riskiarvioinnin, hybridivaikuttamisen (sotaväen kielellä siis laaja-alaisen vaikuttamisen - LAAVA), oman toiminnan jatkuvuuden ja yhteistoiminnan merkityksen. Tässä kirjoituksessa pyrin jatkamaan aihepiirissä keskittyen varautumisen järjestelyjen jatkuvuuteen kaikissa turvallisuustilanteissa ja päijäthämäläiseen yhteistoimintaan.

Perinteisesti on ajateltu turvallisuustilanteiden jakautuvat normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Valmiuslain poikkeusolojen määritelmien vakavimpana asiana on luonnollisesti sota. Nykyisin kuitenkin ymmärretään, että sotakaan ei ole tarkkarajainen – ei julistamisen eikä keinojen suhteen. Suomeen ja Päijät-Hämeeseen vaikutetaan laaja-alaisesti lisäämällä yhteiskunnan kohinaa, niin kuin se on häiritsijän näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista. Lainsäädännöllisesti turvallisuustilanteet selkeästi vaiheistuvat, mutta käytännössä ne muuttuvat liukuen. Myös siviilyyhteiskunnan tulisi kyetä vastaamaan muutuvaan turvallisuustilanteeseen - jopa ennakoiden.

Valmiuden tasot -ajattelua tulisikin edistää monella taholla. Valmiuden tasot -ajattelu edistää toimijoiden proaktiivista toimintaa, vaikka kriteeristön sisältävää portaitaista, dokumentoitua järjestelyä ei olisi olemassa. Luonnollisesti korkean varautumisen tason omaavilla toimijoilla valmiudet tasot ovat hyvinkin tarkasti määriteltynä ja toimenpiteitä sisältäviä.

Yhteiskunnan moninaisten toimijoiden tulisi jatkaa toimintaansa ongelmallisissa tilanteissa mahdollisimman pitkään. Esimerkiksi bisneksen pitää pyöriä ja kansalaisille pitää tuottaa moninaisia palveluita, jotta Suomi pysyy mahdollisimman toimintakykyisenä tilanteessa kuin tilanteessa. Tähän tähdätään muun muassa jatkuvuudenhallinnalla, joka pitää sisällään uhkien tunnistamista ja vaikutusten arvioimista, menettelytapojen laatimista häiriötilanteisiin sekä kriittisten kumppanuuksien varmistamista. Perusperiaatteena on pyrkimys pitää yllä normaali-toimintaa mukautuen häiriön aikaansaamiin vaikutuksiin.

Yhteistoiminnan merkitys korostuu ongelmien lisääntyessä. Tämän vuoksi myös varautumisen yhteistoimintajärjestelyjen tulisi pystyä vastaamaan liukuvaan turvallisuustilanteeseen. Varautumisen yhteistoimintajärjestelyjen kivijalka on valmiuden perustasolla, siis jo arkena, toimiva yhteistyö. Muiden organisaatioiden toiminnan tuntemus ja vaivattomat henkilösuhteet luovat perustan myös toimimiselle hankaluuksia kohdatessa.

Erilaisten riskiarvioiden ja mustien joutsenten uhkat ovat erittäin moninaisia ja varautumiseen yleisesti osoitetut resurssit ovat varsin pieniä. Uhkien lukumäärä lasketaan kymmenissä ja niiden vaikutuksia sekä erityisesti todennäköisyyttä on erittäin vaikea arvioida todenmukaisesti. Muun muassa näistä syistä erityisesti varautumistilan-

teiden alkuvaiheen toimintamallien tulisikin olla aina samankaltaisia. Tilanneymmärryksen täsmennyessä toiminnan painopisteitä tulisi säätää ja laajuutta skaalata tilanteen vaatimalla tavalla.

Päijät-Hämeen yhteistä varautumista edistetään laaja-alaisella yhteistyöllä monella eri tasolla. Maakunnallisen varautumisen yhteistoiminnan monialaisena perustana toimii PHTURVA – Päijät-Hämeen turvallisuus- ja valmiustoimikunta. PHTURVA on johtajatasofoorumi, jonka tavoitteena on:

- yhteensovittaa eri toimijoiden varautumista sekä kehittää yhteistoimintaa maakunnassa,
- tukea jäsenorganisaatioiden varautumista ja valmiussuunnittelua,
- edistää kokonaisturvallisuuden toteutumista maakunnassa varautumisen näkökulmasta,
- jakaa maakunnallista turvallisuustilannekuvaa ja koordinoi paikallisten valmiusryhmien toimintaa.

PHTURVA:an kuuluu yli 20 Päijät-Hämeessä toimivaa organisaatiota ja sitä fasilitoi Päijät-Hämeen pelastuslaitos yhteistyössä hyvinvointialueen varautumisen ydinryhmän kanssa. PHTURVA:n toiminta ei ole lakisääteistä eikä se ole operatiivinen toimija. PHTURVA on kuitenkin toiminut päijäthämäläisenä tiedonjakokanavana jo ilmenneiden häiriöiden aikana. PHTURVA:n sihteeristönä toimii viranomaisyhtymäinen PHTURVA:n esikunta. Esikunta seuraa yleisesti alueen turvallisuustilannekuvaa, koordinoi PHTURVA:n toimintaa ja esittää osaltaan toimenpiteitä valmiuden tasojen muutoksista. PHTURVA:n yhteyteen on muodostunut yhteistyöryhmiä, joiden avulla vastataan erityyppisiin varautumisen yhteistoiminnan tarpeisiin. PHKUNTATURVA:ssa edistetään kuntien valmiussuunnittelua ja varautumista ja PHVESITURVA:ssa puolestaan keskitytään vesihuollon varautumiseen. Syksyllä 2022 PH-sähkönyrkissä koottiin yhteiset tietopakettit PHTURVA:n organisaatioiden käyttöön mahdollisten sähköpulatilanteiden varalta. Välittömästi Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen muodostettiin yhteistyöryhmä hallitsemaan lähinnä ukrainalaisten maahanmuuttoa. Tästä ryhmästä muodostui Lahden kaupungin koordinoima Laajentuvan maahanmuuton (LAMA) -koordinaatioryhmä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle on muodostettu varautumisen ydinryhmä, joka pyrkii toimimaan yhteyspisteenä varautumiseen liittyvissä asioissa. Ydinryhmän muodostavat hyvinvointialueen turvallisuus- ja riskienhallintapäällikkö sekä hyvinvointialueen kaksi valmiuspäällikköä. Ydinryhmä koordinoi hyvinvointialueen varautumista sekä maakunnallista yhteistoimintaa. Lisäksi hyvinvointialueella toimii pääosin sote-varautumiseen keskittyvä säädösperusteinen yhteistyöryhmä.

*Mika Nevalainen
valmiuspäällikkö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen pelastuslaitos*

Historiaa tähtäinten läpi katsottuna, osa 1: FN Browning M1900

Aseiden historiaa

Aseet ovat monessa historian käännekohtassa olleet mukana muokkaamassa historia kirjoitusta. Historian kirjoitus ei kuitenkaan yleensä keskity tapahtumissa käytettyihin välineisiin, muutoin kuin yleisellä tasolla. Poikkeuksena yksittäiset propagandassa käytetyt taistelukuvaukset, kuten Krojantyn taistelu 1939, jossa väitetysti puolalaiset ratsujoukot hyökkäsivät sapelein saksalaisia panssareita vastaan.

Ruutiaseita on sodankäynnissä käytetty 1200-luvulta lähtien ja 1600-luvulla ne syrjäyttivät keihäät jalkaväen pääaseena. Suomen historia on ihan yhtä asein kirjoitettua kuin muidenkin valtioiden. Varhaisimmat tunnetut sodat, joihin suomalaisia on osallistunut, ovat 300-luvulta ja varhaisimmat suomalaiset aselöydöt ovat 400-luvun hautojen miekka- ja kilpilöydöksiä.

Kirjoitettua historiaa on säilynyt noin 5000 vuoden ajalta. Kirjoituksen kehittivät sumerilaiset noin 3000 eaa., mutta ensimmäinen tunnettu, yksittäistä taistelua laajempi sota käytiin sumerilaisten ja Elamin kuningaskunnan välillä jo 200 vuotta aikaisemmin.

Ennen kirjoitettuja historiankuvauksia on tapahtumia kuvattu maalauksiin, joista varhaisimmat säilyneet kalliomaalaukset ovat iältään 40 000–50 000 vuotta vanhoja. Useissa kalliomaalauksissa on kuvattu metsästäjiä aseet käsissään.

Historia on aseiden historiaa.

Venäjän vallan alla

Suomi oli liitetty Venäjään Haminan rauhansopimuksessa 17.9.1809. Aleksanteri I antoi vakuutuksensa, että Suomen lait, uskonto ja erityisoikeudet pysyvät muuttumattomina. Suomen asema itsenäisenä, Venäjään liitettynä valtiona kesti Aleksanteri I, Nikolai I ja Aleksanteri II valtakaudet. Aleksanteri III valtakaudella Suomen asemaa alettiin horjuttaa. Venäjän nationalistit mm. herättivät näkemyksen, että suomalaiset ovat tuottamaton rotu, joka pitää sulauttaa luovaan venäläiseen rotuun ja ettei Suomi ole mikään valtio, vaan Venäjän maakunta. 1899 katsotaan alkaneeksi ensimmäinen sortokausi, jolloin Venäjä pyrki lujittamaan valtiotaan, kohdistamalla vähemmistökansalaisuuksiin venäläistämispoliittikkaa. Suomalaiset postimerkit poistettiin käytöstä, muut kuin venäjämieliset kuvernöörit irtisanottiin viroistaan, Helsingissä katujen kyltit vaihdettiin venäjänkielisiin, ja myös Suomen armeija lakkautettiin. 29.3.1903 Suomen kenraalikuvernöörinä toimineelle Nikolai Bobrikoville myönnettiin diktaattorin valtaoikeudet.

Valo voittaa pimeyden

Venäjän sortotoimet herättivät Suomessa vastavoimana kansalaisaktivismia. Alkuun aktivismi oli passiivista lakkoilua ja mielenosoituksia. Aktivistien joukosta nousi nopeasti myös väkivaltaisempaa aktivismia kannattavia yksilöitä ja ryhmittymiä. Yksi kenraalikuvernööri Bobrikovin surmaamista suunnitelleista aktivisteista oli Lennart Hohenthal. Hohenthal sai kuitenkin ennen suunnitelmansa toteuttamista kuulla, että toinen aktivisti, Eugen Schauman, suunnitteli myös Bobrikovin murhaa. Hohenthal liittolaisineen sopi Schaumanin kanssa, että tällä on 16.6.1904 asti aikaa toteuttaa attentaattinsa ja mikäli se ei toteutuisi, Hohenthalin aktivistijoukko toteuttaisi murhan. Schaumanin alkuperäinen suunnitelma murhata Bobrikov pommilla vesittyi, kun kenraalikuvernööri muutti työmatkareittiään. Hohenthalin joukon oli tarkoitus ampua Bobrikov vuokraamansa asunnon ikkunasta kiväärillä.

16.6.1904 klo 11 Eugen Schauman veti Senaatintalon portaissa esiin FN Browning m1900 -pistoolinsa ja ampui kolme laukausta kohti Bobrikovia ja lopuksi kaksi laukausta omaan rintaansa. Schauman kuoli heti sydämeen osuneisiin luoteihin, mutta Bobrikov kompuroi senaatin istuntosaliin, josta hänet kiidätettiin ensin kotiinsa ja sieltä Ullanlinnaan, Helsingin kirurgiseen sairaalaan. Historiankirjoituksen mukaan Bobrokovia kohti ammutuista luodeista yksi kimposi rinnassa olleesta kunniamerkistä, toinen uniformun napista ja kolmaskin luoti hajosi messinkiseen vyönsolkeeseen, mutta pirstoutunut luoti vahingoitti vakavasti sisäelimiä. Bobrikov kuoli seuraavana yönä hieman kello yhden jälkeen.

Ilmeisesti kyseinen pistoolimalli kuitenkin havaittiin toimivaksi välineeksi poliittisissa murhissa, koska Bobrikovin murhaa suunnitellut Hohenthal valitsi prokuraattori Eliel Soisalo-Soinisen murhavälineeksi myös FN Browning m1900 -pistoolin, kuten myös Matti Reinikka kuvernööri Nikolai Mjasojedovin murhayrityksen välineeksi.

FN Browning M1900

Suunnittelija:	John Moses Browning
Tyyppi:	Pistooli, nykyisen aselain mukainen taskuase
Toimitapa:	massasulkuinen, yksitoiminen, itselataava kertatuli
Paino:	625 g lataamattomana
Pituus:	172 mm
Piippu:	102 mm
Kapasitetti:	7 patruunaa
Kaliiperi:	7,65x17 Browning

John Moses Browning suunnitteli aseensa 1896 Fabrice Nationalille. Aseensa tuotanto alkoi vuonna 1900 ja loppui 1911. Asetta valmistettiin yhteensä yli 700 000 kappaletta ennen kuin markkinoille tulleen uuden mallin FN m/1910 valmistus alkoi.

Aseensa rakenne on poikkeava. Rekyylijousi ja jousenkara ovat luistin sisällä, piipun yläpuolella. Jousen kara on takapästä kiinni aseensa iskurissa. Ladattaessa ase, rekyylijousi jää osittain vireeseen ja liipaisimesta puristettaessa välitintanko vapauttaa iskuripiikin, joka rekyylijousen voimalla liikkuu eteenpäin ja sytyttää nallin. Rekyylijousi toimii siis myös iskurin jousena. Ruudin palokaasut saatta-

vat luodin matkaan, samalla hetkellä palokaasut puskevat hylsyä taaksepäin ja hylsy työntää luistin taka-asentoonsa. Ulosvetäjä poistaa hylsyn hylsynpoistoaukosta ja eteenpäin jousivoimalla liikkuva luisti sieppaa lippaasta syöttösillalle nousseen uuden patruunan ja pesittää sen patruunape-sään. Piippu ei liiku luistin mukana, vaan on kiinteästi kiinni pistoolin rungossa. Rungon takaosassa on nivelletty keinu-vipuvarmistin, joka yläasennossa estää liipaisimen välitangon liikkeen ja varmistaa aseensa.

Striker-tyyppisen laukaisukoneiston liipaisimen ja välitystankojen toimitapa on hyvin paljon vastaava kuin monelle tutuissa Glock-pistooleissa, vaikka aseista on vaikea löytää muuta yhteistä.

Aseensa kenttäpurku ei onnistu ilman työkaluja kuten nyky-aikaisissa palveluspistooleissa, vaan irrottaakseen luistin pitää avata luistin takaosassa olevat kaksi ruuvia talttapämeissellillä. Kun ruuvit on irrotettu, luisti liukuu eteenpäin ja irtoaa luistin johteista. Tämän jälkeen lukkorunko voidaan irrottaa vetämällä se irti kahvarungosta taaksepäin. Kokoaminen tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä.

Aseensa suorituskyky ei ole järisyyttävä. 7.65Br patruunan 5g luoti saa FN1900 4" piipusta n. 250m/s lähtönopeuden. Lähtöenergia luodilla on siis reilu 150J, joka vastaa pienoiskiväärin energiatasoa.

FN1900 radalla

Aseensa tähtäimet eivät ole mitenkään huonot, kun huomioidaan että kyseessä on yli sata vuotta vanha taskuase. Tähtäimet ovat pienet, mutta tähtäinkuva on varsin selkeä. Etutähtäin kapenee ylöspäin ja tähtäinkuvassa kärki on terävä, takatähtäin näkyy tähtäinkuvassa V:n muotoisena hahlo-na. Avara tähtäinkuva on selkeästi tarkoitettu ennemmin nopeaan kuin tarkkaan ammuntaan. Testattavana olevan aseyksilön laukaisuvastus oli 4,7 kg, joka yhdistettynä aseensa kevyeen painoon tekee tarkasta ammunnasta varsin haasteellista. Huomioiden lähtökohdat, koeammunta suoritettiin 15 metrin matkalta, normaalin 25 metrin sijaan. Viiden laukauksen osumakuvio oli melko kelvoton, n. 20 cm. Aseensa rekyylikäyttö on pienitehoisesta patruunasta huolimatta varsin "räväkkä" ja osuma-alue häviää tähtäinkuvasta joka laukauksella. Aseensa varmistin on varsin helpokäyttöinen ja hyvässä kohdassa asekauden peukalolla operoitavaksi. Lippaan vapautinta ei ole yhtä helppo käyttää. Se sijaitsee lippaan pohjan vieressä ja on pieni ja jäykkä. Myös lipaskuilu on varsin ahdas, joten lippaan pitää olla täysin oikeassa kulmassa, jotta lippaan vaihto onnistuu. Lippaanvaihto drillissä laukausten välinen aika oli 5.19 s (tärkeä tieto, jota ei yleensä yli 100 vuotta vanhojen aseiden testeissä mitata).

Vaikka pistooli on hauska ammuttava ja osoittautui ampuessa luotettavaksi, niin käyttöaseeksi se on auttamattoman vanhentunut. Se sopii kuitenkin mainiosti kokoelmassa pidettäväksi ja historian elävöittämissä tarkoituksissa ammuttavaksi.

*Teksti ja valokuvat: Pirkka Mellanen
Piirustus: Kerttu Aroalho*

17-19TOU24 VEH perustaistelumenetelmät, torjunta

Kyseisen viikonlopun harjoitus tuli vähän nopealla aikataululla, mutta saimme kokoon mukavan ja motivoituneen porukan. Lisäksi kouluttajat olivat kasanneet työntäyteisen ja mielenkiintoisen paketin.

Perjantai alkoi tutusti perustamisella ja varustamisella. Kun harjoitusjoukko oli valmis ja viralliset aloituspuheet pidetty, alkoi koulutus teoriaoppitunneilla. Aiheina oli ensin perustaistelumenetelmät ja niistä lähinnä torjunta. Seuraavaksi saimme tietopakettin, kuinka vihollinen mahdollisesti toimii, kun se jalkauttaa ryhmänsä vaunuista. Oppimateriaali taisi olla ison meren takaa ja varsin mielenkiintoinen. Perjantain teoriaosuuden päätti pst-kouluttajan vauhdikas luento vihollisen panssarikalustosta ja kaikesta siihen liittyvästä omasuojasta ja muista ominaisuuksista, sekä aivan lopuksi vielä lyhyt oppimäärä tulenjohtamisesta. Tarkemmin siis tulikomennon rakenteesta ja mitä kaikkea se sisältää.

Hyvin nukutun yön ja reippaan aamujumpan jälkeen aloitimme rastikoulutuksen. Harjoitusosasto jaettiin ja meidän ensimmäisellä rastillamme tutustuimme käytettävissä olevaan pst-kalustoon. Kun olimme tutustuneet tai kerranneet NLAW-panssaritorjuntaohjusjärjestelmän, sekä kevyen kertasingon (66KES12), aloitimme niillä harjoittelun. Aset olivat simulaattoriversioita ja maaliajoneuvoissa oli prismat, joten osumat oli helppo todentaa. Seuraavalla rastilla pääsimme harjoittelemaan ja toimimaan edellisen illan oppitunnin mukaisesti vihollisen tavalla, kun se jalkauttaa. Tätä harjoittelua tarvittiin myöhemmässä vaiheessa, kun hyökkääjän piti toimia viholliselle tyyppillisellä tavalla.

Iltapäivällä jatkoimme harjoittelua kohti soveltavaa vaihetta. Tässä vaiheessa panssaritorjunnalla vahvistettu ryhmä kohtasi erilaisia tilanteita, joissa ryhmityimme ryhmänjohtajan käskyjen mukaan torjuntaan. Käytössämme oli myös muutama telamiina. Pienissä osastoissa toimimisen etuna on mielestäni se, että näin saamme helpohkosti riittävästi toistoja ja erilaisia tilanteita. Jokaisen vedon jälkeen saimme palautteen ja ryhmänjohtaja kertoi, mitä oli hakenut kulloisellakin ryhmyksellä.

Päivällisen jälkeen alkoi soveltava vaihe. Tässä vaiheessa toimimme aluksi hyökkäävänä osastona ja puolustavia osastoja oli kaksi. He saivat hetken aikaa valmistautua ja sitten kävi käsky hyökätä. Liikuimme kolmella ajoneuvolla, joista ensimmäinen ja viimeinen oli varustettu prismoilla. Puolustajan tavoite oli pysäyttää kärki miinoilla ja sen jälkeen antaa panssaritorjunnan tehdä taikojaan. Ensimmäinen hyökkäys pysähtyi puolustajalle erittäin suotuisaan maastoon ja osoitti jälleen kerran sen, että kun pääset valitsemaan paikan, jossa taistelet, olet vahvoilla. Toinen hyökkäys oli sekin melko tekemätön paikka, joskin maaston peitteisyys mahdollisti edes jonkinlaista hyökkäämistä jalan kohti vihollista.

Sunnuntai alkoi tutulla aamujumpalla ja sen jälkeen soveltava vaihe jatkui, niin että puolustaja ja hyökkääjä vaihtoivat rooleja. Paikkoja hieman muutettiin ja ryhmänjohtajamme

sai hetken aikaa suunnitella kuvioitaan. Lisäelementtinä saimme käyttöömmä epäsuoraa tulta (mutta tulikomentoa ei saatu koskaan perille ainakaan tässä ensimmäisessä vedossa).

Ryhmänjohtaja päätti hieman sekoittaa pakkaa ja jakoi ryhmämme kahteen osaan. Suunnitelma taisi olla karkeasti seuraava: Panssarintorjunta oli ryhmittynyt uran toiselle puolelle ja valmistautui tuhoamaan vihollisen miinaan pysähtyneen vaunun ja metsästämään loput vaunut. Tämän jälkeen, kun vihollisen huomio oli vedetty tähän suuntaan, he ottaisivat välittömästi irti ja tilaisivat epäsuoraa tulta uralle. Tässä vaiheessa hiljaa ollut puoliryhmä avasi tulen uran toiselta puolelta vihollisen selkään.

Suunnitelma toimi monilta osin ja meidän konekivääri-taistelijamme pääsi ainakin nauttimaan työstään. Saimme kuitenkin pientä haastetta puolustamiseen, kun tällä kertaa vihollinen huomasi miinoitteen eikä ajanut siihen, vaan lähti peruuttamaan ja jalkautti hieman eri paikkaan kuin olimme valmistautuneet. Ja kuten mainittua, tulikomentoon välittämisessä oli myös viestitekniisiä ongelmia. Lopuksi kävimme palauteen läpi ja siirryimme jalkamarssil-

la kohti viimeisen puolustavan osaston aluetta. Hyökkäävä osasto pakkautui 'vaunuihinsa' ja jatkoi hyökkäystä. Tästä viimeisestä taistelusta me emme nähneet mitään, mutta kyllä äänistä päätellen sielläkin tapeltiin.

Lopuksi olikin jäljellä enää huolto ja palautus sekä loppupuheet ja muutama palkitseminen. Onnea palkituille ja kiitos harjoituskavereille sekä kouluttajille.

Rynnäköpartion vanhempi kiväärimies
VT

renta

RENTA LAHTI TARJOAA VARMISTIMEN JÄSENKORTILLA JA PUOLUSTUSVOIMIEN HENKILÖKORTILLA -30% ALENNUKSEN KAIKISTA VUOKRATUOTTEISTA. ALENNUS LASKETAAN OVH-HINNOISTA.

Alennus ei koske henkilönostimia, kaivinkoneita, jyriä, kuormaajia, myyntituotteita, kuljetuksia ja työveloituksia.

LOPETA KONEIDEN MAKUUTTAMINEN JA VUOKRAA NE

WWW.RENTA.FI/LAHTI
040 161 1916 | lahti@renta.fi

Blue Nail 2024

Sotilastaitokilpailuna Blue Nail tuli minulle tutuksi osallistuttuani vuonna 2023 kyseiseen kilpailuun Hunter Forcen mukana kilpailun vastaosastossa. Olimme osa tanskalaisista, ruotsalaisista ja suomalaisista kodinturvajoukoista ja reserviläisistä koottua Odins Ravne -ryhmää. Tehtävämme oli silloin kiinniottaa kilpailijoita kaksipäiväisessä kilpailussa, samalla kun he yrittivät navigoida tiensä yön pimeydessä ohitsemme huomaamatta. Tämä ainutlaatuinen kilpailu herätti mielenkiintoni siitä, miten tuosta kaksi yötä kestävästä seikkailusta selviytyisi itse kilpailijana.

Valmistautuminen tähän ainutlaatuiseen koetukseen alkoi, kun kilpailun valmisteluista vastannut yhteyshenkilö kontaktoi meidät parimme kanssa. Ensikosketus tulevan reissun sisältöön saatiin koulutuspäivässä Hälvälässä. Kuultuani kertomuksia edellisinä vuosina osallistuneilta kilpailijoilta mielenkiintoni syveni entisestään. Kuulemma hyvin suunnistaessa kilometrejä kertyy reitin varrelle sijoitettujen rastien kiertämisestä ”vain” noin 40, mutta suunnistuksen pettäessä huhuttiin jopa 80 kilometrin taipaleesta. Puhumattakaan, kun koulutuksessa näytettiin esimerkkejä haastavista vesistönylityksistä, köysilaskeutumisista ja muusta mielenkiintoisesta. Kaiken tämän päälle opeteltavaa olisi hurjasti. Tutustuimme esimerkiksi erilaisiin ampuma-aseisiin, joita rasteilla saatettaisiin koota. Kävimme myös läpi varusteita, joista muistiinpanoihin kertyi hyvin raskaan oloinen oletamus siitä, mitä kaikkea sitä selässään saisi tämän seikkailun ajan kantaa. Kaikki varusteet pakattuna reppuni painoi yli viisitoista kiloa. Onneksi kuuntelimme varoituksen sanat tarkasti, sillä matka tarjosi samoja haasteita kuin ennakkotiedoissa ja vähän päälle!

Matkustimme Tanskaan lentäen. Olimme sopineet kilpailussa toimivien suomalaisten yhteysupseerien kanssa kimpakyydistä kilpailualueelle, joka sijaitsi noin kolmen tunnin ajomatkan päässä Kööpenhaminasta, Vejlen kaupungin lähistöllä, Børkopin kylän laitamilla. Ensimmäisen yönme vietimme paikallisen partiolaisjärjestön majoitusrakennuksessa, jossa valmistelimme varusteitamme, yritimme rentoutua ja rauhoittua, sekä saada lepoa, jota ei seuraavien kahden vuorokauden aikana olisi luvassa... Teimme myös tuttavuutta kilpakumppaneihimme, joita majoitukseemme saapui esimerkiksi Ruotsista, Ranskasta ja Suomesta. Kokonaisuudessaan osallistujia oli valtavan laaja kirjo ympäri Eurooppaa! Kun olimme saaneet paikalliselta huoltoasemalta kokoamamme iltapalan nautittua, yritimme levätä ja rauhoittua, mutta ainakin itselläni mielessä pyöri tässä vaiheessa jo paljon vastaamattomia kysymyksiä siitä, min-kälaiseen koetukseen sitä ollaankaan ryhtymässä.

Seuraavana päivänä lähdimme Vejlen kaupunkiin lunastamaan erinäisiä kilpailun kannalta olennaisia asioita ja esineitä. Meille jaettiin ensimmäisenä aseet, jotka kootuamme saimme sen käsittelyyn valmistavan koulutuksen ja ohjeet, mihin seuraavaksi on suunnattava, jotta kilpailupartiomme kirjataan kilpailuun mukaan. Tanska tarjosi odottaessamme sitä, mistä sen parhaiten muistinkin: lakkaamatonta sadetta ja kotimaan puhureihin verrattain myrskyisiä tuulenpuuskia. Kun olimme kirjanneet partiom-

me kilpailuun mukaan, suuntasimme Gaerslundissa sijaitsevalle koululle, jonka liikuntasaliin alkoi pikkuhiljaa pakka-utua satoja kilpailijoita. Siellä saimme ensimmäistä kertaa käsiimme kartan, jota aloimme välittömästi tutkia. Emme tienneet kuin oman sijaintimme ja ensimmäisen rastimme koordinaatit. Aloimme niiden perusteella kartoittaa, mihin suuntaan ensimmäisenä lähtisimme rasteja etsimään, millaista maastoa kilpailualueella on ja kuinka pääsisimme liikkumaan alueella teitä ja mahdollisia kiinnijäämispaikkoja vältellen. Saimme myös monipuolisen kenttämuonapakauksen, jonka sulloimme jo kohtalaisen raskaisiin reppuihimme.

Tunnelma liikuntasalissa oli odottava ja sähköinen, kun kaikki eri maiden joukkueet ja partiot kokoontuivat avoneliöön lippuineen vastaanottamaan kilpailun johtajan puheenvuoron ja ohjeet. Niiden jälkeen odotusta ei onneksi enää ollut kauan, vaan ensimmäisiä kilpailijoita aloitettiin kuljettaa aloitusalueille pian alkuseremonioiden jälkeen. Osa kilpailujoukkueista aloittaisi taipaleensa Gaerslundin monitoimihallilta ja osa, joiden aloitusrasti olisi huomattavasti kauempana, kuljetettiin lähemmäs, jotta kaikilla olisi yhtäläiset olosuhteet kilpailun alkaessa.

Kun kilpailun johtaja hieman ennen puolta yötä viimeinkin ilmoitti, että nyt on aika ja ovet avataan, emme rynnänneet heti ensimmäisenä matkaan, vaan lähdimme liikkeelle mentaliteetilla, että otetaan rauhassa ja pyritään jakamaan voimiamme koko tulevan yön ajaksi. Ensimmäinen rastimme sijaitsi lähtöpaikalta noin neljän kilometrin päässä idässä. Heti kävi selväksi se, että tanskalaiset pelot eivät anna anteeksi. Siitä tietää, että matkasta on tulossa pitkä, kun ensimmäisellä askeleellasi mutaiseen liejuun meinaat menettää saappaasi jalasta. Niistä puheenollen; me teimme päätöksen, että taistelemme kilpailun läpi Nokian mustilla, eli vanhoilla kunnon kumppareilla. Kuultuamme tarinoita Tanskan lietteenkatkaisista vellipelloista ja käytyäni siellä jo edellisellä vuonna huljuttamassa maiharini puolen säären syvyyteen, päätimme, että näin on parempi. Valitsemamme jalkineet herättivät kanssakilpailijoissa ihmettelyä ja hyväntahtoista naureskelua, mutta jo ensimmäisistä lähtien tiesin että me teimme oikean valinnan.

Ensimmäinen rastimme oli ”kylmä”, eli sieltä saimme vain koordinaatit, jotka osoittivat seuraavan rastin sijaitsevan pohjoisessa, noin viiden kilometrin päässä, meren rannalla. Matkat eivät näin kirjoitettuna kuulosta edes pitkiltä, mutta pimeydessä suunnistaessa ja mudassa tarpoessa se on. Jokaista peltoa rajasi joko piikikäs puska tai aita, joista osassa vaivana olivat terävät reunat, toisissa sähkö. Ennen tätä emme olleet juuri havainneet vastaosaston toimintaa. Meille oli siunattu matkaan yksi valonvahvistin, mutta siitä ei juuri ollut apua satunnaisten sateiden piiskatessa niskaan ja peltoaukeiden tarjoama avonainen maasto jatkui silmän kantamattomiin. Kulkiessamme pohjoiseen päin onni kuitenkin potkaisi, sillä erästä soratien risteystä valonvahvistimella tutkailemme huomasimme, että siellä on vastaosaston tähy-paikka. Pieni koukku metsän puolelta pelasti meidät kiinnijäämiseltä!

Tämän siirtymän haasteet eivät kuitenkaan päättyneet tähän, vaan kilometriä myöhemmin kuulimme sen kaikista viheliäisimmän: dronen. Vastaosasto valvoi juuri sitä aluetta, josta kulki ainoa mahdollinen reittimme, elleimme halunneet palata kilometritolkulla takaisin, tuhlaten arvokasta aikaa. Hetken varjoissa piiloteltuamme, totesimme ettei tässä muu auta kuin yrittää edetä valvotun alueen läpi mahdollisimman nopeasti. Onneksemme drone vaikutti juuri seuraavan jotakuta muuta ja käytimme tämän hetken hyödyksemme. Nopeat jalkamme eivät kuitenkaan meitä pelastaneet, vaan tuo lämpökameralla varustettu pikku paholainen selvästi huomasi meidät ja alkoi pörrätä päällämme! Ei siinä muu auttanut, kuin lähteä pinkomaan minkä kintuista pääsi. En vielääkään tiedä, miten meidän onnistui viisitoistakiloisten varusteittemme kanssa kiivetä kolmemetrinen verkkoaidan yli, mutta siinä vaiheessa adrenaliini hoiti harkinnan ja johti toimintaa. Pääsimme aidasta yli ja juoksimme pellon yli kohti meren rantaan toivoen, ettei vastaosasto ehdi jalkauttamaan ketään peräämme. Joko olimme uskottoman nopeita tai vähintäänkin onnekkaita, sillä emme jääneet kiinni! Hetken itseämme kerättyämme, jatkoimme taivaltamme ensimmäiselle toiminnalliselle rastille.

Siellä meitä odotti teltassa pöytä täynnä erilaisten ampu-ma-aseiden osia. Osa oli tuttuja, osaa emme olleet ikinä ennen nähneetkään. Tehtävämme oli kasata mahdollisimman monta asetta, mahdollisimman nopeasti. Tämä sujui partioltamme kiitettävästi, saatuamme noin puolet aseista kasaan. Tämän jälkeen meidät johdatettiin meren rantaan, jossa pääsimme soutamaan kuun valaisemalle merenlahdelle. Tehtävänä oli soutaa mahdollisimman nopeasti muutamien satojen metrien päässä sijaitsevaan maaliin ja jatkaa siitä annettuja koordinaatteja kohti.

Seuraava siirtymä oli kohtalaisen lyhyt, vain muutaman kilometrin. Siellä pääsimme näkemään, mitä tanskalaiset partiolaiset olivat päämme menoksi juonineet. He olivat edellisenä vuonna järjestäneet köysilaskeutumisen 20 metriä korkean siilon kylkeä pitkin, joten odotuksemme olivat korkealla. Kirjaimellisesti. Ensiksi tehtävämme oli selvittää metsäinen esterata mahdollisimman nopeasti, mikä onnistuikin meiltä erinomaisesti! Sitten he johdattivat meidät pimeän harjanteen huipulle rakennetulle lähtötasolle, josta lähti 300 metrin mittainen vaijeriliuku, yli pimeän suon, sen vastarannalle sijaitsevalle pellolle. Se oli mieleenpainuva elämys!

Matkamme jatkui kohti pohjoista. Koordinaattien mukaan seuraava rasti olisi reilun viiden kilometrin päässä, ja reitti näytti selvältä. Haastetta tuotti reittiä halkova junarata, jonka sai alittaa vain kahdesta alikulkutunnelista. Tämä tietysti herätti meissä jännitystä, mahtaisiko vastaosasto odottaa meitä tunnelin päässä, mutta selvisimme pullonkaulasta ilman sen suurempia sykkeen nostatuksia. Onnemme kuitenkin kääntyi hyvin pian... Kuljimme pimeää peltotietä, kun huomasimme, että parin sadan metrin päässä oli joku. Yritimme samaa kuin aiemmin, pieni koukku metsään ja jatkaisimme matkaa ilman kiinnijäämisen tuomia miinus-pisteitä. Tällä kertaa takaa-ajajamme oli ikävä kyllä nopeampi. Kauhuksemme huomasimme pimeässä metsässä, että joku hiipi perässämme ja kääntymämme hän karjaisi: olimme jääneet kiinni. Välittömästi ympärillämme parveili

joukko suomalaisia ja tanskalaisia: Odins Ravne oli napanut meidät. Jouduimme toteamaan tappiomme, otimme merkinnän tietoihimme ja jatkoimme matkaa. Kiinnijääminen maksoi meille 100 pistettä.

Kohtaaminen vastajoukkojen kanssa ei jäänyt ainokaiseksi. Vain muutamaa kilometriä myöhemmin metsäistä pellon laitaa kulkiessamme teimme jälleen havainnon: tuolla on joku. Tällä kertaa emme yrittäneetkään hiipiä karkuun, vaan juoksimme päätä pahkaa pimeään metsään tanskalaisten takaa-ajajien huutojen kaikuessa perässämme. Tällä kertaa he eivät olleet nopeampia kuin me, vaan kohtaloksemme koitui ryteikköinen aluskasvillisuus, joka kampitti meistä molemmat. Makasimme minuutteja pimeydessä uskaltamatta liikkua. Kuulimme, kuinka he lähestyivät – hyvä, että uskalsi edes hengittää! Ikävä kyllä, he huomasivat meidät, ja näin pistesaldoomme lyötiin toinen pitkä miinus.

Tämän jälkeen onnistuimme valitsemaan kulkureittimme siten, ettemme tehneet lähempää tuttavuutta vastaosaston kanssa. Löysimme kylmän rastin, jossa annettiin ohjeet suunnistukseen, joka vei meidät kukkuloiden ja purojen täplittämän luonnonsuojelualueen läpi. Kun olimme suunnistaneet tiemme sieltä ulos, löysimme seuraavan miehitetyn rastin. Siellä tehtävämme oli mennä järjestämään viestiyhteydet kenttäradiolla. Tehtävää suorittaessa meitä tuli häiritsemään rastille kuulumaton henkilö. Onneksi painoimme hänen tuntomerkinsä mieleemme, sillä radion kasaamisen lisäksi pisteitä sai siitä, kuinka hyvin tämän ylimääräisen vieraan tuntomerkit pystyi lopuksi nimeämään. Tämä rasti sujui pisteiden valossa osaltamme erinomaisesti!

Kaikessa tässä oli kulunut aikaa, paljon. Olimme käyttäneet ensimmäisen yönne ja rastien sulkeutuessa kuudelta aamulla, meidän oli etsittävä itsellemme paikka missä viettää päivä. Olimme pakanneet matkaamme kevyen teltan, sillä tarpin alla värjöttely vesisateessa ei vaikuttanut pitkän yön jälkeen parhaimmalla vaihtoehdolla. Kasasimme telttamme paikallisen golfkentän keskellä sijainneelle metsäsarekkeelle. Siellä saimme levättyä aamupäivän ajan, valmistettua ateriamme ja suunniteltua seuraavaa siirtymää kohti seuraavaa rastiamme. Rastit aukesivat vasta kuudelta illalla, joten näimme järkevimmäksi siirtyä lähelle sitä, jotta voisimme startata toisen yönne mahdollisimman vauhdikkaasti. Matkaa leposijastamme seuraavalle rastille oli muutama kilometri, jonka pääsimme onneksemme kulkemaan valoisan aikaan. Matkalla tukeuduimme paikalliseen väestöön kysyessämme vesitäydennyksiä paikalliselta hevositalta.

Seuraava kiinnijäämisemme erosi edellisistä melkoisesti. Löysimme rastimme lähistöltä kirkon, jonka pihalla oli avoin yleisö-wc, jota hyödynsimme henkilökohtaiseen huoltoon. Hetken kuluttua pihaan kaartoi musta paketti-auto, jonka kyydistä ponnisti meille tuttuja suomalaisia vastaosaston hahmoja. Yllätys oli melkoinen, sillä emme odottaneet heidän toimivan rastien ollessa suljettuja. Näin saimme vihkoomme jälleen merkinnän ja menetimme pisteitä. Tällaisia arviointivirheitä on kuitenkin turha jäädä sen enempiä pohtimaan, joten suuntasimme kohti seuraavaa rastiamme, joka oli suomalaisten pitämä miinan haravointi ja taistelupelastusrasti. Suoritimme rastin täysin pistein ja

saimme koordinaatit etelään, noin viiden kilometrin matkan päähän. Kuljimme läpi tanskalaisten taajamalahiöiden, pitkin laajoja kynnöspelloja ja kohti metsäistä vyöhykettä, jonka jälkeen olisimme seuraavalla miehitetyllä rastilla. Matkalla näimme koirapartion, joka jäljesti kanssakilpailijoita pellon laidalla. Emme onneksemme joutuneet tekemään lähempää tuttavuutta tanskalaisten K-9:siin.

Ylittäessämme tietä erään navetan takaa kauhuksemme tielle kääntyi saksalainen pakettiauto. Ajoituksemme ei olisi voinut olla surkeampi, sillä olimme keskellä tietä auton valojen osuessa meihin. Siinä vaiheessa suuntasimme pellolle ja yritimme juosta niin kovaa kuin väsyneistä jaloistamme jaksoimme, mutta tällä kertaa saksalaisen jalka oli kevyempi. Toisen juostessa perässämme pellolla paukku-panoksia laukoen, toinen kurvasi pellolle peräämme, eikä meidän auttanut kuin pysähtyä. He arvostivat pyrkimyksiämme niin suuresti, että saimme heiltä Kinder-patukan ja yhteiskuvan. Vaikka kiinnijääminen korventaakin pisteiden vähentyessä, tämä nostatti moraalia kummasti. Ja kuten mainitsinkin, tämä oli viimeinen kiinnijäämisemme kilpailussa! Saksalaiset pääsivät uudestaan jäljillemme, mutta valitsemamme pakoreitti tiheään metsään ja suuren karjatilän pihaan karisti heidät kannoiltamme.

Seuraava rastimme sijaitsi teollisuusalueella, jossa pääsimme tarkistamaan ajoneuvoa ja sen kyydissä matkustanutta henkilöä. Löysimme autosta ja henkilöltä kaiken mitä pitikin ja jatkoimme matkaa jälleen hyvän pistesaaliin kera. Suorituksen jälkeen meille annettiin jälleen koordinaatteja, jotka näyttivät kohteemme sijaitsevan etelässä, hieman yli viiden kilometrin päässä. Tässä vaiheessa alkoi kieltämättä jalka jo hieman painaa... Tilannettamme ei helpottanut yläpuolellamme kaarteleva lentokone, joka välitti lämpökamerakuva vastaosaston johtokeskukseen. Olimme kuitenkin huomanneet, että samoin kuin dronen kohdattuamme, he eivät ehtineet jalkauttamaan tietoa tarpeeksi nopeasti maastossa liikkuville joukoilleen, joten jatkoimme matkaa vihollisen tiedustelusta huolimatta.

Koordinaatit johdattivat meidät sorakuopalle, jossa pääsimme ampumaan lunastamillamme kivääreillä tauluja. Ensimmäistä kertaa vieraalla aseella ampuessa pisteitä ei ollut hirvittävästi odotettavissa, mutta osuimme kiitettävästi ja lähdimme etenemään kohti seuraavaa kohdetta.

Emme kuitenkaan sitä vielä tässä vaiheessa tienneet, mutta olimme täysin vahingossa onnistuneet skippaamaan yhden rastin välistä: olimme tulkinneet koordinaatteja väärin ja puhtaan vahingon kautta löytäneet tiemme tälle rastille. Tällainen ei kuitenkaan menoa haitannut, vaan lähdimme suunnistamaan kohti seuraavaa rastia, jonne matkaa tulisi ainakin kahdeksan kilometriä. Ottaen huomioon kohtalaisen hitaan marssitahtimme ja kellon ollessa jo yli puolen yön, teimme päätelmän, ettemme tule ehtimään maaliin ennen kilpailun päättymistä aamukuudelta. Se ei meitä kuitenkaan masentanut, sillä olimme jo selvinneet erinomaisesti tavoitteisiimme nähden! Viimeinen siirtymä sisälsi jännittäviä kohtaamisia tiestöä pitkin liikkuneen vastaosaston kanssa, mutta vältyimme kiinnijäämisiltä. Vetiset pellot vaihtuivat toisiin ja suuntasimme itään, kohti speedwayrataa, jonka vieressä rastimme sijaitsi. Pääsimme rastille neljän aikaan aamuyöllä, jolloin meille ilmoitettiin, että tämä on teidän viimeinen rastinne. Kävimme ampumassa TRA-radalla ja sen jälkeen jäimme odottamaan yhteysupseeriamme, jotta pääsisimme takaisin kilpailukeskukseen. Saimme kuulla, että meiltä jäi suorittamatta kaksi miehitettyä rastia, joista toinen oli vesistön ylitys, joka oli suljettu jossain vaiheessa yötä, kun kilpailun järjestäjät olivat todenneet sen vaaralliseksi nopeasti muuttuvien olosuhteiden johdosta. Toinen rasteista olisi tarjonnut muistipelin ja jousiammuntaa.

Loppujen lopuksi olimme äärimmäisen tyytyväisiä suorituksellemme. Vaikka emme päässeetkään maaliin asti, me emme luovuttaneet. Emme suunnistaneet itsellemme 80 kilometrin vaellusta, vaan löysimme aina kohtalaisen suoran reitin lähtöpisteen ja rastin väliltä. Emme jääneet kiinni kuin neljä kertaa, mikä oli olosuhteisiin, käytössämme olleeseen teknologiaan ja kokonaisrasitukseen nähden erittäin hyvä suoritus. Matkaa kertyi kokonaisuudessaan noin 40 kilometriä. Vaikka alussa kumisaappaamme herättivätkin hilpeyttä, olimme maalissa kuivin jaloin ja rakoitta. Kahden vuorokauden aikana ehti miettimään monenlaista, mutta pidimme toisistamme hyvää huolta ja kevensimme raskasta taakkaa huumorin keinoin. Oli hienoa päästä haastamaan itseään ja suoriutua haasteesta hyvillä mielin. Katsotaan, josko lähdetäisiin ensi vuonna koettamaan, päästäisiinkö jo ihan maaliin asti!

Leo Aarrevaara

PHMKJ harjoitukset 2024

19.8. OEH/ilta
23.-25.8. VEH PAPU valmistava
2.-6.9. KH PAPU 2/24
12.-15.9. SOTVA Syys-Hälvä
16.9. OEH/ilta
27.-29.9. VEH PAIKP Perustaminen ja suojaus
7.-11.10. KH OPSU
14.10. OEH/ilta
25.-26.10. SOTVA Perustamisen peruskurssi
4.11. OEH/ilta
8.-10.11. VEH Käki-harjoitus vs. SPOL

15.-17.11. SOTVA Marras-Hälvä
30.11-1.12. OEH (Koul.suunn. + OPSU-katselmus)

MPK ampumapäivät 2024

15.6. (2xRK ja 2xPIST)
27.7. (2xRK ja 2xPIST)
17.8. (2xRK ja 2xPIST)
19.10. (2xRK ja 2xPIST)
23.11. (2xRK ja 2xPIST)

Muutokset mahdollisia.
MPK-kursseille ilmoittaudutaan MPK:n koulutuskalenterin kautta <https://koulutuskalenteri.mpk.fi/Koulutuskalenteri>

Resilienssi – osa 2: Resilienssiä tuottavat piirteet

Resilienssiä on tutkittu monesta eri näkökulmasta. Monet tuoreemmat tutkimukset pohjautuvat lasten elämän tilanteisiin. Eikä niissä ole käsitelty aikuisia ja sodan kriisejä, kauhuja ja traumoja. Seuraavassa käsittelen mallia, joka perustuu mm. keskitysleiristä selvinneen Viktor Franklin elämään ja työhön.

Resilienssimuskeleina on tunnistettu seuraavat:

- Positiivinen maailmankuva
- Positiivinen minäkuva
- Keskittyneisyys
- Joustava ajattelu
- Joustava sosiaalisuus
- Järjestelmällisyys
- Proaktiivisuus

Meillä jokaisella on omat vahvuusalueemme näiden osalta. Yllättävän monelle oma vahvuus on piilossa. Kuten edellisessä osassa totesin, taustalla on usein ympäristön meihin kohdistama ohjaus ja kasvatusta. Miten sitten tunnistaa omat vahvuudet, jotta niitä voisi käyttää? Ennen kuin mennään tuohon, on tarpeen nostaa yksi aivan ydinasia esiin. Kyse ei ole siitä paljonko sinulla on jotain suhteessa muihin. Olennaista on vain se, mitkä ovat sinulla vahvimmat piirteesi!

Positiivisessa maailmankuvassa on kyse siitä, miten sinä arvioit ympäristöäsi. Jos sinä näet siinä aina mahdollisuuksia, positiivinen maailmankuva voi hyvin olla sinulle yksi resilienssimuskelisi. Jos taas näet maailman uhkien täyttämä, silloin katse muihin muskeleihin.

Positiivinen minäkuva on tapasi arvioida omia kykyjäsi ja itsesi arvostusta. Näiden molempien pitää olla positiivisella puolella, jotta ne muodostavat resilienssimuskelin. Resilienssin kannalta näitä ei voi olla liikaa, vaikkakin epärealistinen arviointi johtaa itse asiassa hyvin usein ongelmiin.

Keskittyneisyys on, vahvuutena, kykyä ymmärtää mikä on olennaisin asia juuri nyt tulevaisuuden kannalta. Jos sinun vahvuutesi on keskittyneisyys, sinulla on työkalu useimpiin tilanteeseen. Tämä todennäköisesti näkyy arjessasi siinä, että sinun on luontaisesti helppo muutenkin keskittyä käsilä olevaan asiaan etkä esim. helposti lipsahda ”kurkkipaan” sosiaalista mediaa.

Joustava ajattelu on kykyä mukauttaa tulevaisuuskuvaa tilanne huomioiden. Näkökulman, ajattelun ja käyttäytymisen muutos on erittäin vahva työkalu. Suomalainen ”mene vaikka läpi harmaan kiven” on toki sitkeyttä, mutta

ehkä osaltaan myös selittää meidän korkeaa itsemurhien tasoa. Lukittautuminen johonkin näkökulmaan asioissa, joihin ei oikeasti voi vaikuttaa, johtaa jatkuvaan stressiin ja lopulta uupumiseen. Jos vahvuutesi on joustava ajattelu, sen tunnistaminen on helppoa. Kun jokin ei toimi, mieti luontevasti millä muulla tavalla voisit päästä tavoitteelmaasi lopputulokseen. Joustavassa ajattelussa ei ole kyse tavoitteesta luopumisesta, vaan reitin vaihtamisesta.

Joustava sosiaalisuus on itse asiassa meille lajina ehkä se kaikkein vanhin selviytymisen keino. Ihminen, jopa kaltainen introvertti aamukukkuja, on lopulta kuitenkin myös sosiaalinen olento. Tutkimuksista tiedetään, että kinkkisten ongelmien ratkaiseminen (esim. pakuhuone arjessa) tapahtuu ryhmässä nopeammin kuin yksinään. Joustava sosiaalisuus on kykyä ottaa vastaan ja jakaa uusia näkökulmia sekä esittää uusia ja joskus yllättäviäkin kysymyksiä.

Järjestelmällisyys on toisaalta loogista etenemistä, mutta samalla se on myös valaan paloittelua. Järjestelmällisyyteen kuuluu asioiden palastelu käsiteltävän kokosiin osiin. Vähän kuin talvirenkaiden vaihto kesärensiksiin. Riippumatta siitä, kuka sen tekee, niin se tehdään renkas kerrallaan. Järjestelmällisyys, johon kuuluu tavoitteen kirkkana mielessä pitäminen, näkyy usein myös ihan arjessa. Tavarat löytävät paikoilleen, tai kun lähtee lenkille, niin roskat menevät siinä samalla pihalle. Järjestelmällisyys on resilienssimuskeleista helpoimmin haltuun otettavissa. Vaikka ei olisikaan järjestelmällinen luontaisesti, niin silti voi tehdä itselleen tiekartan, jolla etenee. Olennaista tässä on aloittaa LOPUSTA. Mikä on tavoiteltu lopputulos, mitä pitää tapahtua edellisenä kuukautena, jotta lopputulokseen pääsee. Ja siitä kuukausi kerrallaan kohti tätä päivää.

Proaktiivisuus on jonkun mukaan viisautta. Sanonta kuuluu, että viisas ei koskaan joudu ongelmiin, joista älykäs selviytyy. Proaktiivisuus on myös mielikuvituksen voimaa, kykyä pelata erilaisia ”mitä jos?” vaihtoehtoisia tulevaisuuksia mielessä. Osa meistä on luontaisesti proaktiivisia, osa ei koskaan oikein opi sellaiseksi. Jos proaktiivisuus on sinun vahvuutesi, niin se voi näkyä esim. niin, että sinulla on aina mukana myös tavaroita siltä varalta, että jos jotain sattuu (minulla se on mm. Leatherman-työkalu).

Jo(t)kin noista on sinulla vahvempi kuin useimmat muut. Pohdi mikä se on ja pyydä myös muilta palautetta. Itsen tunnistaminen on ensimmäinen askel matkalla kohti parempaa resilienssiä.

Seuraavassa artikkelissa sitten sukellamme siihen, miten kehittää resilienssiä. Sekä henkilökohtaisesti että tiimisi / ryhmäsi tasolla. Ja, taitaapa samalla tulla esiin myös, miten lapsia ja nuoria voi auttaa kehittämään resilienssiään.

*Kari I. Mattila
Johtajuuden ja arjen työn tukena*

VARMISTIN 2024

© Päijät-Hämeen Maakuntakomppania